

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

WARANTO SETANE LA DOKU DULA

Yohana 3:4-10

Ning i be nying kitabo karang na, dukare i hakilo s'aa muta, ko nying mu famfelendango le ti, i sii fang je no meng kono. Fo i mu soninkeo le ti, fo Eesa nomalanko, fo misilimo, fo lanna balo waranto muritila; I b'ee fang je la le ko Alla k'ee je nyameng. "Mo ka mulungo le jube bari Alla ka sondomo le jube" (*I Sam. 16:7*) Alla te mo batula ti.

Setane le mu fanolu bee fama ti. Ate le mu dibo mansaringo ning duniya manso ti, meng k'aa fang yelemendi malo malayiko ti f'aa si keolu ning musolu filindi. Nying tumo ko wati kotolu be nyameng, fang nye sayibolu ning filindirilalu siyata bake le, i k'ee fang ke ko Eesa la sayibolu. Wo mang ke kawaku ti, katu setane fango k'ee kalang malo malayiko ti le. (*2 Korinto 11:13, 14.*) Nying duniya manso, setane, ka molu nyalu ning i hakilolu di-bindi fo i te je la no, ko Alla ye kanu le, waranto ko Eesa fata f'A sii kisandi. Junubelalu ning lanna balolu bee faata, i finkita Alla ma. Nying duniya manso le ye wolu mara. (*Efiso 2:2.*) Foning i nyalu yeleta sila la, ila fili kuwolu la, ning wo te, i ye kunting bada-bada yankankato le la. Meng k'aa fo "M mang junubo soto, wo k'aa fang ne filindi." "Alla Ding keo nata nyine kanma, ka setano la dokuwo tinya" (*I Yohana 3:8*). Woto i fang tuma Alla ye. "Balang setane ma wo le to a be bola i bala. Alla waling, adung A be i waling na le" (*Yakuba 4:7, 8*).

Ning i be nying kitabo karang na, i s'aa natalolu korosi, i be i fango sondomo je la no le. Song Alla la ngalingalo ye i sondomo kenya yitandi ila. Song ila junubolu la, kana balang ila soto la, katu Alla la kumo y'aa fo nye ko "ning n ko m mang junubo soto n kono, n ka m fangolu le filindi, tonya te n kono bari ning n sonta nna junubolu la A hinanteyata le, A tilinta baake, ka nna junubolu kafari, adung A ka m bondi tilin-baliyalu bee to le" (*I Yohana 1:1-10*). "Alla Ding keo, Eesa, yelo le ka nna junubolu ku m bala"

Setane le k'ee mara waranto fo Alla, i mu junubo la jongo le ti waranto Alla batula. Ning junubo le ye i nio mara, kana

balang, bari i si wosi Alla ye. A be i tula Eesa la le meng nata nying duniya kono ka junubelalu kisa, ka setane sembo ning junubolu bondi, Ate le mu nna kisandirila ti. I be Alla Mansa baa le nyato meng ka kullo bee je, A ka mira kuwolu ning ke barolu bee long ne ila baluo kono. I te i fango ning ila barolu mabo no la Alla ma; F'Ate meng ye tulo dada, Ate te moi no la bang? Ate meng ye nya ke kungo kono, Ate t'ee je la no bang?"

"Alla nya be ta ning na la duniya fanno bee la, Alla hina-nteyata molu ye menu ye lanno soto Alla ma" (2 Ku-koto 16:9.) "A ya be mo kang, A ka mo la barolu bee je. Dibo te je ko niniyo, dokula kung na kuwolu s'ii fang mabo no dameng" (Hiob 34:21, 22). Bari Eesa m'aA fang farafansandi i ye, katu A ye molu long ne Yohana 2:24. Wo kanma la kiso be molu ye meng nu la ku kurungolu yamfata, menu la junubolu murita, kiso be mo le ye meng mang da kung na kuya kanma, ku te meng noro kono. (Sam. 32:1, 2; Sam 51) fanang karang. Hani bi Eesa be kiliro la "Ali bee ye N waling bata molu duni kulingo be menu kang. M be daha di la ali la le" (Matteus 11:28-30).

NATALOLU KE NYA

Natali folo

Nying natalo ye duniya nidiyanteo, meng mang wulu kutake, a ye wo keo waranto muso le sondomo wanyari meng na kuwo fota Alla la kitabo kono ko junubela, wo le mu mo ti duniya manso, setane, ning bala jaato hamengo ye meng mara. Nying ne mu wo sondomo sifa natali tonya ti ko Alla ka je nyameng. Nya kandi wuleringo mu siro tamansero le ti, k'aa safeta nyameng" (Mansalolu 23:29-33). "Juma le ye nimiso soto? juma le sunuta? Juma le ye sonka jiko soto? Juma le ka kuma furingo fo? Juma le baramata keseng? Juma le ye nya wuleringo soto? Meng nu ka mee dolo kunto, menu ka dolo nyamiringolu nyini. Kana dolo la wuleo sata, n'aa y'aa ji sifa di mindango kono, n'aa ye a fusandi santo. Katu labango a be i king na le ko saa, a si i bung ko kuno. I nyalu si musu dolo muta, i sondomo si kuma jawolu fo.

Natalo meng be kungo koto mu sondomo le ti, i si meng je no a be faring beyangolu sifa jama la meng nu ye junubo sifa jama tamanseri mo sondomo kono. Sondomo le mu junubo la sirango ning ala sabati dula ti.

Alla y'aa fo nye kila Jeremiya da la ko “Sondomo le mu fili-ndirila fengolu bee kunto-nko ti, adung a jawyata bake, juma le s'aa long no?” (*Jeremiya 17:9*). Eesa fango ye nying tonya-yandi kabiring a ko “mira ku jawo, jeno, mofaa, sunyaro, hasidiya,

1 JUNUBELA SONDOMO

kurung ya, filo, nya jawo Alla tonyeo waro ning furingya bee ka bo sondomo le kono. Nying fengolu bee ka mo tinya le, adung i ka bo mo le kono" (*Marko 7:21-23*).

KUNO — Kuno la nyinya ka mo bee nyabo nyameng, a ye fang waro le tamanseri mo sondomo kono. Folo folo, Alla ye malayika kuntio dada, a to mu Ibulisa le ti biring Ibulisa y'aa fang wara Alla ti, Alla y'aa bai arijana kono. Woletu Ibulisa keta setane ti" (*Yesaya 14:9-17;*) (*Hesikiel 28:12-17*). Fang waro bota jahanaba dinko le kono, adung a k'aa fang yitandi sila jama le la. Mo dolu k'ee fang wara fanko le kang, ila londo kang, ila siti fani nyinma sifalu kang, i k'ee balolu funtindi malu-baliya silolu meng na, meng nu mu nyarandi fengolu ti ko sani yorolu ning konnalu ning feng kotengolu ka a be safering (*Yesaya 3:17-24*) kono nyameng. Mo dolu k'ee fang wara bonsungolu ning banku ding ya, ning tara kuwolu ning tulungolu ning feng kotengolu le la. I ka nyina ko Alla balangta fang waro la le, A ka nemo di fang jila le la" (*I Peter 5:5*). "Alla ka waro ning kutunkannaya kong ne" (*Mansalolu 8:13*). Fang waro labango mu yankankato le ti, kono fa labango mu tinya le ti" (*Mansalolu 16:18*).

BA KOTONGO — Nying ye horomantangya ning ku jawo ning jeno le yitandi. Nying junubolu siyata nying saing jamane labango tilolu to baake le ko Eesa y'aa fo nyameng sanji wuli fula koma "Ko jamane labango be ke la le ko Sodom ning Gomora jamano" Nying setano mang keolu ning musolu muta, a mang dung dina molu la suwolu kono aning ila karang bungolu ning jama beng dula dorong to, bari a datita malu-baliya le la, setane la marisero kang molu sondomo kono. Cinema to ta ning tulung dula to ta ning filindiri kitabolu ning sila jama la ko Alla ya meng mu junubo ti, saing jamano ye wo le muta jankurango ti. Fondinkeolu jama ye balu nya beto muta cinema to ta ning tulung kuwolu dorong ne ti, nyinu dung ka mo kenkeng bata ning malo ning yankankato le kang. Ku kurungolu ning bulang fang nye molu le mu sankalangolu ti nying fondinke jamano kono. Dong bungolu le mu kurung ya balundi dulalu ti. Molu mang Alla la sankalang seneyaringolu ko Yusufa ning dolu muta sedolu ti saing. Hani soninkeolu meng nu ka jenelalu fa, i si molu karandi no, wolu ka lo ka kango la Alla la kitilungo la. Alla ko "n kana tulung jeno la bari n si bori ala." Mo la junubo bee mu

balo koma ku le ti fo jeno, ning meng ye jeno ke, i junubeta i balo fango le ma. Mung? I mang a long ko i balo le mu Alla la Nora Kulingo la bungo ti bang, meng be i kono, i ye Alla soto meng na, i ta te wo balo ti" (*I Korinto 6:16, 18, 19*). "Ning meng ye Alla la bungo tinya, Alla be i tinya la le, katu Alla la bungo kuliyata bake le, ite mu bungo meng ti" (*I Korinto 3:17; 6:18, 19*).

SEWOO — Sewoo ye siro ning hakilintang ya le yitandi. A mu beyang noringo le ti, a ka fengo bee le domo, meng seneyata meng mang seneya; ate ye meng soto a ka wo le domo. Sodomomo meng be faring junubo la fanang be wo nya le, a ka lang nyato ku noringo ning natali noringolu ning kitabunoringolu ning feng noringo le muta. Balo meng dadata Alla la sali bungo ye, feng furingolu le k'aa tinya meng nu mu haramu domoro ning jiko jawolu ti, ko cigarette sabo ning taba sumbo ning jamba sabo ning bori jawolu mingo. Saing molu jarabita taba sumbo ning cigarette sabo ning jamba sabo la le f'aa tambita nung na. Alla sembo dorong ne si nying sabalalu ning setane la jong ya bondi no. Mo te hanyi la taba saba la salibungo kono, katu wo mu molu fee ku haramuringo le ti, bari i mang nying long ko a ka tinaryo le ke, a ka Alla la salibungo le tinya meng nu mu i balolu ti. Paulo ko "F'ali m'aa long ko ali balolu mu Alla la bungo le ti bang? Nora Kulingo be sabatiring dameng, ko ali ka wo le tinya, adung ning meng ye nying balo tinya, Alla b'ee tinya la le" (*I Korinto 3:16, 17; 6:18, 19*).

Hakilintang ya mu kong feng ne ti Alla nya koto. N ka domoro ke baluo le kanma bari m buka balu domoro kanma. Koko ka bo domori jankuring domo le la bari jaato filo ka kumbo wati-o-wati 'Alafa, Alafa' Jato filo te wasa la mume K'aa be kuma kotolu luwa to nyameng, "hakilintango ning sirato ka kurula bung ne f'a ye faa" (Musa la buku lulunjango 21:18-21). "Sirato ning hakilintango ka labang fuware ya le la; adung siro ka mo fetefata funto le la. Mo meng mu sonkalalu kafunyo ti, wo k'aa fama malundi le" (*Mansalolu 23:21; 28:7*). A muta i hakilo kono ko fankama kiling ne fata nung, meng mu hakilintango ti, a mu jato la jongo ti, kabiring a be jahanaba kono a y'aa nyalu wulindi bata diyamu-balo kono, mindo jihado te fo la no. Dolo domandingo le mingo longta Alla y'aa fo nye le ko "sirato te Alla la mansa haya keeta no la. Dolo mang ke domo-

ri ti, a mu ming feng jawo le ti, meng ka hakilo janjang, wo le ye a ting na a ming nalu ka ku furingolu ke. I ka ku furingolu ke, i ka tulungo ke, i ka nyo faa ke fanang itelu te meng ke la denung katu dolo mu nyawalila le ti, dolo ming ba mu tinyaro le ti. Ning meng filita wo mang nyameng” (*Mansalolu 20:1.*)

Dolo dadala ning a wafila bee mu ku jaw ke-la le ti Alla nya koto, katu Alla ko “Nimiso be dolo ming nalu ning a wafilalu be le ye” (*Yesaya 5:22*). Nimiso be mo ye meng ka dolo kabo di a sinyo la, a ka mindi dolo. La f’a ka sira” (*Habakuk 2:15*). Kosi fengolu bee be ila jongo le to bari i mang Mariola dokuwo muta feng ti” (*Yesaya 5:12.*) “Mo-o-mo meng mu tulung na ti, i mu jenela ti, i mu jalang batula ti, i mu luwa muta balo ti, i mu Alla tonyela ti i mu boyinkang mo ti, i mu sungo ti, i te Alla la mansa baya keta no la” (*I Korinto 6:9, 10*).

Duniya junubo mang ke tawbaliya ti. Nyinu mu dolu le ti:- Noo, jalango, sonko, nyo-sabo, kiliya, munya-baliya, kuya, tala, hasidiya, siro, waro aning nying sifalu. Menu ka nyinu ke, wolu te dula soto la Alla la mansa baaya kono (*Galato 5:19-20.*) “Kana sira dolo la, meng siyata, bari i si fang fandi Nora Kulingo la” (*Efiso 5:18*).

Eesa ye nying kiliro le di molu la ko “Ning mindo be meng na, n’ee ming baluo jio la kenseng ke (Jo te jee)(*Yohana 7:37, 38.*) “Ning mindo be meng na n’ee ming jio la, ning kodi te meng bulu, n’aa sang y’aa domo, dukare na jio ning kekewo sang, i te song bola meng kunna” (*Yesaya 55:1*). “Ning meng ye Nna sori jio ming, mindo te i muta la kotenke; M be jio meng di la ila, a be ke la i kono woyo jio le ti meng be bori la fo abadan” (*Yohana 4:14.*)

KUTO — Kuto ye nafa ning ku dukundo le yitandi. Labaliya ning jalang bato be mu junube kiling ne ti. “Naafu ning bala diya le ka mo fa, katu bulolu te song na dokuwo ke la. A ning hamo le ka tu tilo mume bee” (*Mansalolu 21:25-26*). Josua ko Israila dindingolu ye “Ali kana nafa ka banko soto” Mo nafata, a balo diyata a ye bake, ka Alla la fengolu soto. Eesa ko “Al’aa kata ka dung daa tilindingo la” (*Luko 13:24*). “Ning meng ye a nyini, i b’aa soto la le” “Alla la mansa baya arijano torata fitino le la, adung fitino le y’aa ta foreseo kono” (*Matteus 11:12.*)

Ning n naafata Alla la nio ning kiso kuwolu la, n te ta no la nyato fo koma dorong. Naafo ka m bali salo la, a ka m bali Alla la ku betolu ke la, a ka m bali Alla la ku betolu nyini la, a ka m bali Alla la lahidi betolu muta la, a ka n tambindi tinya le kang. Ning Alla diyamuta i ye A ye i sondomo kili A kang bi, setane si a fo i ye batu fo soma waranto lung koteng, meng te na la kotenke. i si faa wo kono, i te kiso soto la Eesa koma. Alla ko “Na i ye Ala kumo moi bi, kana ali sondomolu banbandi” (*Hibro 3:7, 8*). Mo jelu le faata menu ka lung koteng batu kiso soto la, lungu meng te na la, i ka lungu meng batu itolu ta te wo ti.

Jalang tio ka kuto fato le ke jalang fengolu ti, meng mu fulankafu nyoya ti, Alla nya koto. Ni'i kuranta aning ning i ye bata soto, kana la safolu la ko: nombolu ning kanto safolu ning kunto safolu ning tusolu ning karalalu ning kadolu ning tafolu, bari i si la Alla dorong na, meng pareta k'ee makoi. “Mario le mu mo tama nya yamarila ti” (*Sam. 37:23*). Fo kuranto be ali kono le bang? Al'aa fo a ye salibungo to alifalu kili i ye duwa a kunto, i y'aa mu Mario to la. Limaneya duwa le be kuranto tanka la, Mario b'aa wulindi la le, adung ning a ye junubo soto, a be kafari la le. Ali alila junubolu fo nyo ye, ali ye duwa nyo ye, f'ali si kendeaya” (*Yakuba 5:14-16*.)

Nyato ta buka bo tilibo ning tiliji waranto buluba ning mara la, Alla le mu kitila ti” (*Sam. 75:6, 7*). Alla ye Israila dindingolu kumandi A ko i ye ko “Mo kana tara ali kono meng s'aa dingo ke dimba kono tambila ti, waranto wati fola, waranto lamurula waranto batuta waranto fure nyininkala, katu nyinu bee mu Alla fulankafu nyoya le ti” (Musa la kitabu lulunjango 18:10, 12). “Batutalu ning jalang-batulalu ning jenelalu ning mo faalalu ning faniya kanulalu bee be Alla la mansa baaya banta la le” (*Wanyarolu 22:15*). “Ali mang nyang na kela jalang tio ti waranto harije fola waranto nyinu nyininkalalu, ali mang nyang na ali ning i ye junubo soto nyo la, ali ye tinya” Alla ko, “Nte le mu Mario ti, alila Alla” (Musa la kitabu sabanjango 19:31). Ning nying jalang batulalu ko i ye waling, a fo i ye ko fo molu mang nyang na “Alla kiling ne waling na bang, baluo ning saya la? I mang nyang na luwalu ning sedeyalu le muta la bang? Ning i mang feng jabi no nying kumolu to, i s'aa long ko tonya te i bulu” (*Yesaya 8:19, 20*.)

Ning i be nying kitabo karango la, Alla le be diyamo la i ye, A be i kili la A kang ka tubi ila junubolu la, aning k'ee la baluo di Ala, bari kuto setano meng be i sondomo kono, wo ka a fo i ye le fo i si a bayi fo wati do, a ka a kata fo i sondomo si fa silango la.

Nna molu ning n terolu ning duniya be mune fo la ning n keta Eesa nomalanko ti n te ta dansi dula, n te ta dong dula, n te ta pati dula n te duniya nidiya kuwolu ke la. Setano meng ka a tina i sondomo ka banbang ko kuta fato, wo le ka i marise fo i ye Alla tuumaya dukundi. I te Eesa la kendeya ning Ala sewo ning Ala baluo meng be faring jusula baa la, long na, i si boi kuwolu ke la) nyanta menu bula la; n'ii ye dundi i sondomo kono, bari molu silango ning saya silango nya k'ee tu setane la sito kono, bari Eesa nata molu le tanka saya silango ye a tina menu mu jongolu ti, ila baluo bee kono." (*Hibro 2:14, 15*).

SOLO — Solo mu beyang sangara baa le ti. Kongo ning sangaro ning jusubo, ka mo sondomo mara, labango, a be ke la mo faala le ti. I s'aa kata nya-o-nya fo i si ila jusubo muta no, fo i si jusubo dorong. I nyanta song na k'aa be i sondomo le kono, adung i nyanta Eesa dani la le, fo A si i bondi wo to. "Kana song jusubo ye tara i nyalu kono" (Musa la kitabu folo 45:5). "Bo jusubo ba to, i kana i fang bula ka ku jawolu ke" (*Sam. 37: 8*). "Jusubo baa mu jawuya le ti, sangaro mu ngarinteya ti, bari juma le si hasidiya munya no?" (*Mansalolu 27:4*). "Sangaro ka tara mo furingo le kono, wo kanma la i nyanta sangaro bondi la i sondomo kono le" (*Eklisia 7:9; 11:10*).

Jote jama ka dolo ming fo i si hanyi ku kurungolu ke la, bari, "ila dololu mu ninki-nanka posino ning saa posino le te" (Musa la kitabu lulunjango 32:33). Watad bayo diyata sondomi" jawo le ye, adung Alla le mu julu jola ti, Eesa ko, "isi i sinyo kanu ko i fango i si i jawolu kanu" Alla ye junube kafaro lahidi nye le, ning n yamfata molu ye menu ka hakeo ta nye. Kulu-baliya fang sonkando setano fanang mu ku jawo le ti Alla nya koto. Bayiri baramo ning kelo setano be mo kono, woto kairo fanang si sabati no sondomo kono le, ning a si ke labang ku ti.

SAA — Saa le ye Awa filindi Eden nako kono, a y'aa ning Alla kafunyoya tinya. Kiliya le Alla teri malayiko la kuwolu

jindi, ka ke setane ti, kabiring a ye Awa ning Adama doya, a ye soso ila fisamanteya kang, ka ke dafengolu marala ti duniya. Kiliya le yatina setane ye fero siti ka molu bema ning Alla temo tinya, adung a ye wo no le. Wo kiliya setano be molu sandomo kono, meng ka sewo tinya molu sandomo kono, ning i ye i nyong mo dolu je sewo kono. "Kiliya be jawuyaring ne ko kaburo" (Sulemane la sukuwo 8:6). A ka mira ku jawo le nati sandomo kono meng ka jusula tinya, a si mo dundi no mo fa to. Fakora futula dolu tema. A ka ni kuya baa le samba nang baluo kono. Hani Eesa noma dokulalu ning kawandilalu ning fodeolu mang kana kiliya kelo ma, ning Alla ye kiling tambindi dolu la dameng.

K'aa kata baake ka tara banbanding kantaro la aning ka Alla kanu i sandomolu kono, Nora Kulingo la, meng janjanta n sandomolu kono, fo kiliya setano ka n'ee ning Alla temo tinya.

TOTO — Toto k'ee danyini banko le la, a ye hakilintang ya le yitandi wo ning nafulu kano meng mu ku jawolu be suloo ti (*I Timoti 8:10*). Toto sifa kiling ne be Congo, wo ka feng mesengolu domo le f'a ye feteng a ye fa. Mo hamering baa te pare la ka a bulo yele, a ye fuwaro makoi; a ka kata le f'a si do lafa ala fanko kang silo bee la, labango a si siya f'a ye tinya. Eesa fango ko, "Ali kana ali soto fengolu mabo banko kono, feng mesengolu ning komongo s'aa tinya dameng balu fengolu ning sungolu te futa no la dameng, bari ali mabo fengolu landi arijana, feng mesengolu ning komongo t'aa tinya la dameng, sungolu te dunna dameng ka sunyaro ke. Wo mabo dula ali be labang na wo le to" (*Matteus 6:19-22*). Akan n'aa la molu yankankatita, katu a ye kodo ning sano ning feng dajawolu menu kanu. (*Josua 7*). Judas Iscariot y'aa fang deng julo la, katu nafulu kano le yatina a y'aa Mario wanyari. Nafulu ning sano mang jawuya bari nying fengolu kano meng be faring mo sandomo kono, wo le jawuyata.

Mo fasangolu ning nasiyongolu jama be ila baluo ning ila dimbayalu la baluo tinya kang fengo soto nya setano la. I lafta ka ke fankama balu ti katabake, kariteo ning sunyaro silo la. Fankamaya hamo ka mo dung fang fa ning sunyaro le to waranto ka mo fa ning ite mang tora nyinindiro la; Nafulu kano ning a hamo ye tanyo jama le soto ko tobo menu

mu sembemaya ti, ko mansaya sembo ning nafulo sembo, ka fuwaro tora. Wo ning diino sembe tio meng ka banbang salibung kafo kuwo la ka tamba Alla la kuwo la. A ka Eesa nomala balu soso meng nu ka Eesa noma i buka ate la kuwolu muta” (*Marko 9:38*). Eesa ko “Ali i keku hasidiya to, katu mo nio mang ke mo la soto feng siya ti” (*Luko 12:15*). Fankama furingo la talingo fele: Mo kiling ne sotota ala fengo siyata f’a mang a long a be a ke la nyameng, a ye i mira a fang fe a ko ’m be mune ke la saing katu m mang a long m be nna sotofengo ke la nyameng’ A ko nga a long ne m be meng ke la, m be nna buntungo le boi la, n si warama lo n sinying fengolu ke dameng. Wo kola n s’aa fo m fang ye, i daha i ye domoro ke, i ye ming, i ye jusula. Alla k’aa ye ko, “Ite fuuta le, nying suto M b’ee nio ta la le, bitung N si na a je i sotofengo be ke la meng ta ti. Ning meng ye i sotofengo mabo, i mang a ke Alla ye, i be ke la wo le nyama” (*Luko 12:16-21*). “A ye wo mo nafa mune la ka duniya fengo bee soto, a bonota a nio to” (*Marko 8:36*). “I kana mira ku soto i nio ye, kana i domo-fengo ning i dung-fengo ning i balo mira. Ning i ye wo ke, ila fengolu bee be lafa la le. Katu i sotofengo be dameng, i sondomo be labang na wo le to” (*Luko 12:22-34*).

SETANO — Faniya folalu be fama meng ka i dada, ate le mu junube kuwolu be marisela ti, adung ate le mu sondomo marala ti. Eesa ko “Ali bota setane le la, ali fama, ali fama ka meng ke, ali be wo le ke la. A mu mo fala le ti kabiring folo, a buka tara tonya kang, katu tonya te a bulu. Ning a ye faniya fo, a ye a fango le fo, katu a mu faniya fola le ti, a mu a fama ti” (*Yohana 8:14*). Faniya domandingo be jawuyaring ne ko a warama. Faniyalu be je le meng nu fota, i keta, i safeta, bunafayo mu faniya fola le ti, katu a ka a fang ke mo le ti a te meng ti. “Alla mang faniya no, adung Eesa nomalanko fanang te faniya fo no la” (*Titus 1:2*). “Ning n ko mu Alla kafunyo ti adung n ka tama dibo kono, woto n ka faniya le fo, m buka tonya ke” (*Yohana 1:6*). “Katu mu wuliya folalu ning jenelalu ning jalang nalu ning mo falalu ning i kelalu le ti.” (*Wanyaro 22:15*). “Alla mang lafi sedenduruya ning faniya fola la” (*Mansalolu 6:19*).

LOLO — Hakilo meng be mo sondomo kono, lolo ye wo le yitandi. A fele, ku kurungo yatina a dubenta tawulaya junubo kono. A finkita le fo a te ku kiti no la. Nying hakili jawo si daha

wato dolu, wato dolu a si tora. A si tonyero ke ning a nyanta yanfa la tuma meng, a si yanfa ning a nyanta tonyero ke la tuma meng. A janita le ko nee kando, a hakilo bee filita limaneya la bo kang, a ye sembo di setane mariserila la ka faniya ning bunafaiya ke (*I Timoti 4:12; Hibro 10:22*).

ALLA nya ka fengo be je le meng be ke kang sondomo kono. Feng te mabo no la Alla nya noro la, wo le yatina A ka sondomo mira kuwo bee je, A k'ee long fanang. Fo i ka ila ku kurungolu ke suuto dibi ba le kono bang, fo i ka i ke biri ba le kono bang, fo i ka i ke dinka baa le duma bang, i ye ke dula-o-dula, Alla nya ke'e je le. (Nying natalolu kono, nyalu kenya ning mo sondomo le mu kiling ti).

DIMBA NENG MESENGOLU — Dimba neng mesengolu ye Alla la kano le yitandi, menu ye sondomo murun-murung. Tumo meng Alla ye junubo kong, A ye mo kanu le, adung A mang lafi mo la saya la junubo kono. A lafita mo si tubi, a ye balu. Eesa nata ka junubelalu tanka. Sewo jama be junubela ye arijana kono meng tubita. Dimba nengolu ye Eesa yelo fanang tamanserii le. (Alla la sajiringo meng ka duniya molu la junubo ta).

MALAYIKO — Malayiko ye Alla la kumo le yitandi. Alla lafita dali la junube ti filiringo ye fo a si tubi, wo kola Alla la Noro ning Alla kano si dung a sondomo kono.

PURA — Pura mu Alla la Nora Kulingo tamansero le ti, Nora Kulingo meng ka junubo ning tilingo kiti. Nora Kulingo fele sondomo banta la. A te dung na dula to junubo ka maralo ke dameng.

Ning a y'aa tara nying sondomo natalo ning i sondomo kuwolu mu kiling ne ti kumbo Mario y'ee sondomo yele A ye, song Alla la Noro ye dung i sondomo kono "La Mario Eesa Masiihu la, fo i si tanka" Alla hinanteyata le, A ye lahido ta le ka n sondomolu faling kutama la, Nora kuto be meng kono. Nying koyindita natali fulanjango kono le.

NATALI FULANJANGO

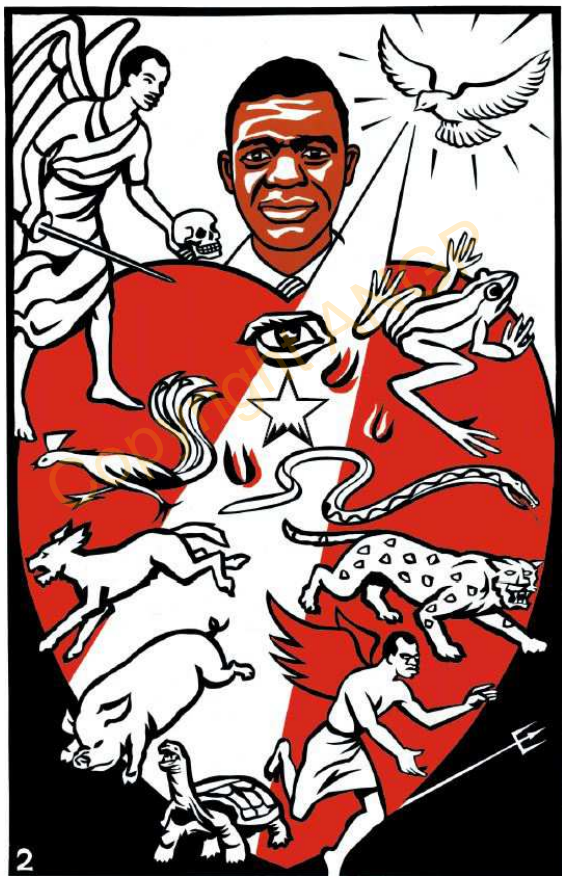
Nying natalo ye tubi sondomo le yitandi, meng boita Alla nyini la. Malayiko be habisaro muta kang. “Alla la kumo meng tariyata, a ye sembo soto, a diyata habisa da fulo ti. A ka hani sondomo ning noro jasin-jasing, a ka kulo ning yuwo fara, a mu miro long na ning sondomo bambandila le ti” (*Hibro 4:12*). Alla kumo ye a hakilo bulandi ko “junubo jo mu saya le ti” aning “A dakata molu ye le ka faa sinya kiling, wo kola kitio” (*Hibro 9:27*). Junubela ning la-balo be tara la dimba dalo le kono meng ka jani baake.

Malayiko ye kung kulo le muta a bulu do kono. Nying mu junubela hakili bulandirango le ti ko, m be be faa la le. M balo meng nga a kanu, n ka a fetefata, n ka a danyini aning nka a nyinyandi, n ka topatoro bee ning hakilituo bee ke ala, fo n si ala filo ning ala bambango londi; a be fa la le, tumbolu b’aa domo la le; bari nio ning noro, wolu ka balu le fo a bada. Nyinu le be ta la Alla la kitio to.

Nga junube la je jang tumo meng a boita Alla la kumolu lamoi kang, a boita a sondomo yele kang, Alla la kumo ye. Nora baa boita mala la sondome dibiringo ning Nora to kono. Alla la malo dunta salibungo kono (Alla la bungo) ka dibo bee bayi. Kabiring Alla la Noro dunta, a ye nying dibo bee bayi, wo beyangolu menu ye junube kuwolu yitandi bee funtita. Wo le yatina ite karang na, song duniya malo, Eesa ye dung i sondomo kono, dibo ning dibo la baro si funti i sondomo kono, k’aa yitandita nying natalo to nyameng. Eesa ko, “Nte le mu duniya la malo ti, ning meng ye N noma, i te tama la dibo kono” (*Yohana 8:12*). I fango la kata kuwo te dibo bai no la i sondomo kono, waranto mo kote la nyamengo. Kuwo meng tariyata, a soneyata, danke-neya be dameng, meng mu sila kiling dorong ti, wo le mu ka song Eesa ye dung i sondomo kono, fo dibo si funti meng mu junubo ti. Karo ning lololu si m makoi no le fo suto dibo si fanu no bari ning tilo bota, dibo ning malandingolu ka yemang ne. Eesa le mu tilingo tilo ti.

Kabiring a dunta salibungo kono Jerusalem, A ye ninsolu ning saji wafilalu be bayi, wolu ning kodi falang nalu, A b’aa fo la ko. “A be safering ne ko Nna bungo be kili la salibungo le la, bari ali y’aa ke sungolu la bungo le ti” (*Matteus 21:13*). I so-

ndomo dadata ka ke Alla la salibungo le ti, A lafita tara la a kono le, ka a nyinyandi, ka fandi malo ning kano ning sewo la. Eesa mang na ka nna junubolu danma kafari nye, A nata le ka m bo-ndi junubolu sembo la maro kono fanang. Ning dingo ye i firindi, i be kana la le (*Yohana 8:36*).

2. SONDOMO MENG SONTA

NATALI SABANJANGO

Nying natalo ye junubela tubila sondomo kenya le yitandi. A y'aa la junubo la waro ning ila jawuya je le, Eesa faata bantambilo bala meng na. Kabiring a ye bantambilo je, malayiko ye meng yitandi ala, a y'aa sondome kulingo foyandi, wo le to a y'aa sondome kurungo soso. A wosita ala junubo la. Kabiring a ye Alla la kanu baa je, meng be Eesa kono nying kano y'aa sondomo yelung. Kabiringa y'aa je ko Alla Ding keo, Eesa Masihu. nata k'aa la junubo bondi a kang aning a y'aa je ko Eesa faata ate le ye, wo tumo le mu a sondomo yelung ta fanfang.

Kabiring tubiringo ye Eesa la torolu long, menu keta nganing nafa ning peru jawolu, meng ye A bulolu ning A singolu penpeng, fo A faata nna junubolu ye, a sondomo ning a balu nya yelemata. Kabiring a ye Alla la kumolu karang, a y'aa fango je menu kono, ko famfelendango, wo le to a y'aa je ko a jamfata Alla la le nung, adung a ye Alla la yamarolu soso le nung fanang. Alla nya silang ba ning nii kuya muta. Kabiring a y'aa sondomo yitandi Alla la kumbo ning wosio kono, Eesa y'aa waling, Alla la kano ning daha dunta a sondomo kono, kabiring a y'aa long ko Alla Ding keo, "Eesa yelo le ye nna junubolu be ku m bala. (*Yohana 1:7*). "Mario be sondome foyaring tiolu le dala, A ka wo le lu tanka ko Nora foyaringo be nyameng" (*Sam 34:15*). Alla la kumo y'aa fo kotenke ko, "M be nying mo le jube la, hanning a keta fuwato ti danko a ye sondome nyinma soto dorong, a ye sila Nna kumolu la" (*Yesaya 66:2*). Nora Kulingo ka Eesa la kumolu le fo nye, "Ite, ke jiko beto ti fo la junubolu si yamfa no i ye" Kabiring a be bantambilo jube la, Eesa yelo be bong kang, wotumo le mu a be la kang ko wo bee keta ate le ye, a y'aa je ko junubo bata bota a kang ne, katu Eesa ye nna silangolu ning nna nii kuyalu bee ta le; a y'aa je ko, A baramata nna hakeolu le la, A wirisita nna kurunyalu le kanma," a y'aa je "Mario ye m be la kurung yalu le ta A kang." (*Yesaya 53*).

Nora Kulingo ning Alla la kano dunta sondome seneyaringo kono. Kabiring a be Eesa jube la bantambilo kang hamo kono, a boita a long na ko ala junubolu yamfata le, wo le to a ye lanno soto a sondomo kono ko, "Eesa, Alla Ding keo, yelo le ye ala junubolu bee ku" (*Yohana 1:7*). Saing a dankeneyata le ko, "Ning meng lata Eesa la, ite yankankati la, i be bada-bada baluo soto

la le” (*Yohana 3:16*) katu nga daha ning junube kafaro soto Eesa yelo le la, ko a nemo be sabatiring nyameng” (*Efiso 1:7*). Jato meng filita junubo la nung, wo nata hamengo soto ka balu Alla ye, aning ka Alla batu. “Meng folo ye N kanu” a mang duniya ning duniya fengolu kanu, a ye Alla ning Alla la fengolu le kanu.

3. SONDOME TUBILA

Beyangolu meng ye junubo tamanseri sondomo kono nung, i bee funtita nying natalo kono le. A koleyata setano fee le ka bo a sabati dulato, wo le yatina a mang jamfa no, aning jiko be loring ko a be silo soto no la le kotenke. Wo le yatina Mari Eesa ye n yamari ko n si n hakilitu, nga duwa, n si balang setane ma fo a si bo m bala.

NATALI NANINJANGO

Nying natalo ye Eesa nomalanko sondomo le yitandi meng ye daha ning tanko je, Mario ning Eesa tankala la leyang ya kono. Wo le yatina a buka sewo feng kote la. “Tanko be Mari Eesa ye bantambilo kang meng ye duniya ke bantambilo kang, A fango la, adung A y’aa fango le ke bantambilo kang duniya ye” (*Galato 6:4*). “Eesa faata bantambilo kang fo ntolu fanang si faa no junubo ma, nga balu tilingo kang” (*I Peter 2:24*). Ali ke Eesa nomalankolu, ti, menu si faa no duniya ye. Yamaro dita nna fo n si “Tama Noro kono, n kana jato nii diya noma” (*Galato 5:16, 25*). Eesa deng ta baro meng na kabiring i ye Ala fetefatolu bondi A bala, wo fanang tamanserita sondomo kono le. I ye A sangara busa yarolu menu la, wolu fanang yitandita le. A busata nna junubolu le ye katu nna daha wajibi yata Ate le ma. Herod ning ala molu ye A nyawali kabiring i ye A busa, i ye nganing nafa dete A kungo kang. I mang sani nafa ke A kungo kang, i mang mansa doko di Ala, i ye jimi a ye, i mang A horoma, bari i ye A nyawali le, i ko “Horoma, Ite le mu Israila mansa keo ti. I ye dajio fayi A kang, i ye doko furingo ta A bulu, i y’aa lipa A kungo kang. Kabiring i ye A malundi, i ye A jawuya to nyawali, wo le to i ye A tambindi, i tata A ke yiri bantambilo kang.

Mo dolu menu k’ee fang ke Eesa nomalankolu ti ka duwa salibungolu kono, i ka Mariola simango domo, i ka sukuwolu, la, wolu ke kuwolu ka Mario ke bantambilo kang kuta ke le. “A mang ke ko menu k’aa fo nye Mario, wolu bee be dunna arijana kono le, fo ning meng ye Mfala lafi kuwolu ke, meng be arijana, wo le si dunno arijana” (*Matteus 7:21-27*).

Nying natalo kono, nga Judas Iscariot la kodi boto je je, meng ye Eesa wanyari, a ye A wafi kodi tang saba la, kodo diya kanma, meng y’aa sondomo muta, a y’aa hakilo filindi. Lampo ning kutingo ning feng dolu ye sojarolu le yitandi menu ye Eesa

samba bung jawo to suto. Lodo keso meng ka ke karterango ti, sojarolu ye wo le ta kabiring i b'aa la fengo-lu karte la. Wo le ye Alla la batayo tinmandi meng ko "I ye Nna dondikolu tala, i ye do karte" (*Sam 21:18*). I ye fengo be ta Eesa bulu, bari i mang song A ma, i ko 'I mang lafi nying keo ye i tolu mara.'

4. MENG NING EESA ... KETA BANTAMBILO KANG

Hadama dingo bee hameta ka Alla la nemo bee soto, menu mu sanjio ning tilo ti, bari i mang lafi ka ke Alla la mara fengolu ti. Mo jama ye nying ne muta ko Alla mu makoirila beto dorong ne ti i fee, bata wato kono.

Sojarolu y'aa karo ning A juso fara tambo la, “yelo ning jio funtita” (*Yohana 19:33-37*). Janning duntungo ka kokole, Peter ye Eesa soso sinya saba, bari labango a tubita nyajio la. I lata Eesa la i ke kuwolu ning i fo kumolu le la bang fo i maluta le ka wo ke molu nyala? Eesa ko, “Mo meng lata Nte la molu nyala, M be sedeya la wo le ye M fama ya, meng be arijana. Mo meng ye N soso molu nyala, M fanang be wo soso la le M fama ya, meng be arijana” (*Matteus 10:32, 33*).

Eesa ko fanang ko, “Mo meng mang bantambilo ta i ye N noma, i mang feng nafa Nte ye” (*Matteus 10:38*). Nemo be molu ye menu ka lo Eesa Masihu ye bero kang.

“Sanjiolu bero yiriwa nye
M bula nga mabo i kono,
Yelo ning jio bula meng
Bota I kara faralingo to,
Meng mu junubo jaralango ti,
N ku ala beteya ning sembo la”

NATALI LULUNJANGO

Nying natalo ye junubela sondome senungo le yitandi, meng tankata Alla la hino ning Ala nema ba la. A keta Alla la bung tonya ti. Alla tara dula meng mu Fa ning Dingo ning Noro ti. A keta le ko Eesa Masihu y'aa lahidi nyameng, A ko, “ning mo meng ye N kanu a be Nna kumolu muta la le, adung M fama b'aa kanu la le, M be na wo le kang a ya” (*Yohana 1:23*). “Alla ka mo kuliya, A ka a kuliya, A ka nemandi Eesa Masihu . . . le la” (*Luko 1:52*).

Saing sondomo keta Alla la bung tonya ti. Junubo bayita banta. Beyang sifa jamalu menu tarata jee, i be setane la maro kono, faniya folalu bee fama, wolu fanang bee yemanta. Nga Nora Kulingo je, meng mu tonya Noro ti, a be sabatiring sondomo kono. Sondomo mang ke junubo sirango ti kotenke, a keta naka nyinma le ti, a ka Noro yiri-dingo bondi, meng mu kano ning sewo ning kairo ning fammajio ti, wolu ning munyo ning beteya ning dankeneya ning soneya ning ku jamalu ti, menu beteyata Alla ning molu fee. Saing a keta yiri ti meng bulolu ka yiri dingo bondi, Eesa Masihu M Mari. Nying yiri dingo kung lo mu nyine ti ko, lanna mo ka tara Eesa le ye. Eesa ning Alla la

kumo fanang ka tara ate le ye" (*Yohana 15:1*). Kabiring a tinmata, a ye Baptiso soto Nora Kulingo la, a ye sembo soto le jaato ning ala filo no, wo ning ka ke baake no bantambilo kang. Nora Kulingo sembo kang, a ye kuwo bee no, katu a ka tama noro le la. A buka tuuku feng na, a ye meng je, a ye meng moi waranto aye meng long a fango fee; a ka tuuku limaneya dorong ne la,

5. ALLA LA SALI BUNGO

katu Eesa Masihu limaneya le mu duniya fengo bee nola ti. Lanna mo dankeneyata le adung a jiko bambanta nemo jiko la le, ko Mari Eesa be muru la nang ne. A ka balu Alla kano le la meng ka sabati fo a bada.

“Nemo be sondome seneyaringolu le ye, katu wo le lu be Alla je la” (*Matteus 5:8*). Dawda mansa keo la fanko ning ala jawolu no bee, a y’aa long ne ko kele ba b’a sondomo kono, a ye a sula fengolu long ne a ye meng dani, wo le mu nying ti; “Mari n sondomo seneyandi, I ye Nora beto kutayandi n kono” (*Sam 51:10*). Mo te a fango sondomo seneyandi nola waranto ka sondome senungo ke a fango kono fo ning meng tubita a ye Alla waling ko Dawda ye meng dani Alla bulu — sondome senungo — Alla be korontoring ne ka sondome kuto ke i ye, ila baluo kono. Kana ila tilingo dondika funto batani daniro ning lahidi kensengo la, wo te sondomo ke la Alla la sabati dula ti. Alla sonta le k’ee makoi dorong, katu Ate le ye lahido ta, A ko “wo le to M be ji seneyaringo junjungna i kang, M be i seneyandi la ila nolu ning ila jalangolu be la. M be Nora kuto ke la i kono; adung M be Nna Noro le ke la i kono, M be i tambindi la Nna silo le kang. I be Nna kitio muta la le i be i ke la” (*Esekiel 36:25-27*). Nying ne mu kitabu kuto ti, Alla ye meng kunfa A ding keo Eesa Masihu yelo la.

Nga malayiko je nying natalo kono, tumo meng a muruta nang, malayikolu tombonta le fo i si bada-bada baluo tambindi, i si Alla nya silang nalu kanta” (*Sam 34:7, 91:11; Dan. 6:22*) (*Matteus 2:13; 13:19; 18:10 & Acts 5:19; 12:27-10*). Setane fanang be loring sondomo dala a be jubero la f’aa si dung no a tara dula koto to. Wo le yatina dandalaro keta nye fo n si duwa katu “nyoboring nyo meng mu setane ti, a be ngaro ning yayo kang ne ka a domo fengolu nyini ko jato” (*I Peter 5:8*). Wati jama setane ka a fang ke ko malo malayiko, a be hakilitu-balolu nyini la, menu ning filo mu duniya. Setane be a a kata kang ne dorong ka molu filindi, bari ning meng balanta a ma, a be bola i bala le (*Yakuba 4:17*).

NATALI WORONJANGO

Nying ne mu muritila natalo ti meng bala-faa warata, a nya kilingo boita tawung na. Wo ye nying ne yitandi ko nying mo

boita sumaya ning sino le la, ala lanna moya baluo kono. Nya do be duniya malu-baliya jube la kano la. Malo meng be sondomo kono, a be dibita. Tamanserolu meng nu y'aa yitandi ko nying sondomo pareta le nung ka tora Eesa ye, wolu be talata, i mang tiling kotenke. Marisero y'aa muru, a y'aa beng. A fang nang be doman-domang tala marisero kang, a mang balang marisero ma. A buka i lamoi Alla la kumolu la, a boita i lamoi la mariserila la diyamu jawolu ning ala lahidi kensengolu la. Tumado a mu salibungo to taala le ti, meng ka ala duniya nidiya kuwolu maabo dino koto, bari Alla kano sumayata a sondomo kono le. A keta hakili fula tio ti meng be loring dula fula tema. A boita tulung na duniya la. A y'aa fang ke ko Alla kanula. Lolo meng be a sondomo natali kono, wo be dibiring, nying ne mu hakilo ti. A mang bantambilo samba munyo kono kotenke Wo, keta a fe feng bunya-balo ning duni kuliyaringo ti. Ala limaneya boita jiji la a ye daha Alla kacha-nyoya la, meng mu salo ning duwa ti. A keta hakili futa tio ti, a mang sula a sondomo kenya la, a be dula doman-domang dada la mariserila ye meng be kinjanding a sondomo banta la. A ka lafi duniya nidiyanteolu kafunyoya le la, ka tamba lannamo betolu ta la.

Kuno meng ye fang waro yitandi, wo boita dung dula nyino la. A nyinata ko hino le ye a tanka fo a keta lannamo ti Siro be daa konkong na a be dung dula nyino la sondomo kono. A be kela wati kiling ne la tuma meng a duniya nidiya terolu be a marise la, a be kela a fe malo ning kuning baliya ti, ka tara a nyongolu kono a mang ke ko wolu ka ke nyameng, wo wato setane le ka a fo a ye nying ning nying ke, nying sinyi kilingo wo te ku jaw ti, a te ku tinya la ila baluo to. Jeni ning fantinya dunta a sondomo kono. Tumado a boita tulung kuwolu kanu la, ka natali kurungolu jube wati-o-wati (Cinema) aning ka teri kurungolu kafunyoya kanu aning dance bung to ta. A be nidiya kuwolu kela, wo ning setane la mariseri jawolu meng ka a fo a ye nying ning nying ke, junube kiling te feng ti.

Tonya le mu n te ku no la je ning kunu jawolu be yara la n kunto, bari ku be tara la n kang ne ning wo kunolu ye nyango dada n kunto, i ye kilolu la n sondomo kono, fo i ye wo kilolu teyi n sondomolu kono, ku jawolu ye na sabati je. Ning nga m bulu kondingo di setane la, a ka m bulu kango le muta, a ye n

samba YANKANKATO KANG JAHANABA. Wo le yatina Alla y'aa la yamaro dinna ko n si bori fondinkeya filo la, n kana tulung junubo la hanning a si ke nya-o-nya. Bori Eesa ya meng mu tankala ning norila ti.

6. HAKILI FULA TIO SONDOMO

Keo meng ning muro be natalo kono, a be sondomo tupa kang, wo ye nyawalila ning sosorilalu le yitandi. I ka Eesa noma-lankolu sondomolu barama, i k'ee tinya i nengolu ning i daa kolomolu le la; nying dung mu kele le ti sondome fula tio te meng ke la no. A boita sila la molu la ka tamba Alla la. Molu fo kumolu ning i silanya yatina i jong yata molu ye, i ka bori Alla la. Jusu jaa ning sangaro be domang domang dung na, bata jiki tinya wato. Wo sa kiilo meng ka funti ning wirikinteya nata dolu ye, a fele a be dung na saing. Bari ning a fanang ye wo wirikinteya soto, a s'aa fang wara, a ye dolu kong.

Nafulo kano la dungo n sondomolu kono soneyata baake le, fo ning nga Mari Eesa la yamarolu muta, ng'ee moi, kabiring A ko "Al'aali hakilolu tu, ali ye duwa fo ali kana dung marise ku kono" (*Matteus 26:41*). "Miralalu ali si lo, ali ye bambang janning ali be boila" (*Korintolu 10:12*). "N nyanta Alla la tanka-rangolu bee le muta la fo n si lo ka setane la filindiro soso no" (*Efiso 6:11-18*).

NATALI WOROWULUNJANGO

Nying natalo mu muritila sondomo le ti. A ye Alla la kumolu moi, a ye arijana sorifengolu soto, a keta Nora Kulingo taala ti nung, bari a muritita le. A ye tubi-balo fanang sondomo kenya yitandi le, meng ye Alla la kumolu moi, bari a mang song tuumaya la Alla ma. Mo meng ka a sondomo bambandi ning a ye Alla la kumolu moi, wo mo la kuwolu be tula jawyaring ne dorong, hanning a y'aa kata ka fang beteyandi.

Eesa fango ye muritila la kuwo fo A ko, "Ning setano bota mo kono, a ka dula jaro le nyini a si daha dameng, ning a mang dula soto, a si muru a bota dameng. N'aa muruta je, a si je tara seneyaring, a y'aa tara nyinyaring. Wo le to a si ta, a ye setane worowula samba nang menu jawya ate fango ti, i bee si dung nying sondome senungo kono, i ye tu je, nying mo labango si jawya a folo ti" (*Luko 11:24-26*). Bari a ka ke le ko a be safering nyameng; Wulo ka muru a fango la fono le kang, aning sewu seneyaringo k'ee bidi-bidi potu le kono" (*2 Peter 2:22*).

Nying kuma saferingolu ye muritila ning tubi-balo sondomo le fo. Junubo n'aala filindiro nya-o-nya, a ka muru sondomo kono le, a ye jee mara. Hani a nyada ye a sondomo kenya fo le.

Nora Kulingo funti wato sita le, katu Noro ning junubo te tara no la dula kiling. Sondomo te ke la no Alla la bungo ti, a ye ke setane fanang na suwo ti. Malayiko, Alla la kumo, funtita le, bari hani saing a b'aa koma jube la fo nying muritila be tubi la le bang ko ding ke tinyarila, konko yatina meng ye sewolu la dofeo

7. MURITILA SONDOMO

domo, bari mo mang a so feng na. Kabiring a ye a fang je a ko, “M be wuli la le nga ta m fama ya, nga f’aye ko, n junubeta Alla ma, n junubela i ma, m mang nyang ka ke i dingo ti kotenke.” (*Luko 15:18*). Kabiring fama ye ding tubiringo je, a yamfo a ye, a y’aa muta kotenke.

Nying natalo mang tubo tamansero yitandi, a mang yamfo nyini yitandi, a mira kuwolu keremuta ne kando la meng y’aa deyindi. A ye tulolu soto, bari a te moi no la Eesa la ku molu la, a ye nyalu soto, bari a te je la no ko jahanaba mu dinka dambalo le ti, meng behabasi la a kang. A buka malu ala junubolu la. “Setane be siring ala mansaya sirango kang, a be nying sondomo mara la. A be kawaring a fango la bala nyinya ning ala horoma soto ning ko ate mu diina ti le ti. Bari a konoto be faring noo ning feng nafantango dorong ne la” (*Matteus 23:27*).

Faniyalu fama ye Nora tonya dula ta. Beyangolu bee, kilingo-o-kiling ning a fansung junube ning a fansung setane, dunta a sondomo kono. Hanning a hameta k’aa fang bondi nying bata feng jawolu bulu, a te kana no la. “Ning meng ye Musa la luwalu tinya, i ka faa le, i buka hino ning sedeya soto; kuluri baa be molu ye menu jututa Alla Ding keo la, adung Eesa yelo le ye i seneyandi nung, bari saing i mang A horoma kotenke, i jututa Nora Kulingo la.

Ning nying natalo ye i fango sondomo le yitandi, dukare, teri beto, wosi Alla ye i sondomo kono. “A y’aa no ka yamfa ila junubolu la ning i nata ka tubi tonya ke” A si setane ning a jiyatiolu bee siti no le, A y’ee funtindi i sondomo kono ning i sonta. Na, ko bakito meng ye Eesa waling a ko, “ning I sonta, I si n jara no le” Eesa y’aa jabi, A ko, “N sonta, i si kendeya” (*Marko 1:40, 41*). Bari ning i tuta i sondomo bambandi la, i ye dibo kanu malo ti, jiki te i ye, makoyiri te i ye, katu i ye saya le kanu baluo ti. “Junubo jo mu saya le ti” (*Romans 6:23*).

NATALI SEINJANGO

Nying mu dukundila waranto junube la la niibo le ti. A balo be faring dimo la, a nio be silaring saya la. Saya (kulu jaro) terenta a ma. Niidiya kuwolu bee tambita, junubo jo wati koleyaringo sita. Jahanaba yankankatolu be b’aa batu la. A be hamering ka sali, bari a ning Alla te kacha no la, katu a ye a kodi wola

kano la juuna le. A terolu silata ka lo ala larango dala adung ila kuma kensengolu t'aa makoi no la. Saing ala haramu fanko t'aa la baluo jangayandi no la, a t'aa nio tanka no la, fakora ka yankankato bondi a nio kang. A mang a no ka tumi a ye Alla ma, katu a mang dali wo la, bayiri setane y'aa ko dindi wo la le.

A kanu fengolu b'aa nyawali la, han'ala lanna balo, tumado meng mang tubi, wo t'aa makoi no la, katu a be kuluro le daa

8. JUNUBELA LA YANKANKATO

to, meng te bayi la mume. Saing ne a y'aa long ko, ka bula Alla kasi da mu ku sangaraling ba le ti (*Hibro 10:31*). A jikita le ko a ning Alla be kuwolu bola nyoto le lung do, waranto janning a be fa la, bari saing a y'aa je le ko wo wato tambita le. Mo jama fata menu mang Alla nyini no niibo kono. Wo le yatina a beteyata ka Alla nyini wati la, A si je no tuma meng.

Tumo meng a nyanta daha ning sewondi kumolu moi la niibo kono, nying junubela meng ye Alla la kumolu ning Ala kano fayi jana nung, saing a be kitindila la kumolu le moi kang, a mang song menu la nung, a mang i muta. Tanka la be a fo la a ye ko "Bondala, ite dadata jahanaba le ye, setane ning a noma-lankolu be dama la dameng" (*Matteus 25:41*).

"Saya julo be mo be kanto le, wo kola kitio" (*Hibro 9:27*).

NATALI KONOTONJANGO

Nying mu lanna mo natalo le ti, meng balanta mariserila ma. Setane y'aa kata karo be la bari a be bambandi a noto dorong. A keta norila ti Eesa Masihu la. A mang ke Eesa nomalanko ti too dorong na, a ye lannamoya ke munyo le ti, a mang buluba jube, a mang mara jube, a ye Eesa le jube "NNA limaneya dadala" (*Hib. 12:1, 2*).

Setane ning a jiyatiolu be ye nying sondome dankeneyaringo kuru, i y'aa beng, i y'aa kata, bari hani wo, i mang Alla la nying mo dankeneyaringo filindi no. Fang waro ning nafulo kano ning kurung ya setanolu ning dolu be tarata je le nung bari imang ku no a ma. Jato junubo setano ye a fang yelemendi falo le ti, meng be natalo kono. Nying ku jaw mariselalu k'ee fang kalang feng sifa jama le la, bari hani wo i mang ku no nying mo ma. A ka setane la baro long korosiro le la, hanning a y'ee kalang malo malayiko la, katu Alla la kumo ning Nora tonya le ka a tambindi tonyalu be kono. Meng ye dolo kabo muta a be i dong na nying lannamo dala, wo y'aa kata fo a si duniya nidiya dung no a sondomo to, bari a mang ku no keo ma. Ke fulanjango ye muro ta, a be lannamo tupa la. Kuma jaw fo ning bunafayi ya le mu wo be ti, meng ka bo Alla jawolu ya, jama-jama menu ye i fang ke lanna molu ti, wo lelu ka lanna molu sondo-molu tinya, i k'ee barama, i nengolu la. Bari nying keo mang mo la kumo moi, a ye Alla dorong ne jube aning Alla la yamatolu.

A hakilo ka tu Eesa la kumo le kang, meng ko, “Kiso be i ye, tumo meng dolu ke i kong, i k’ee jawya, i ka ku jawolu fo i ma, fente fo Nna kuwo. I si sewo i ye jusula, katu barajo nyima be waraling i ye arijana” (*Matteus 5:11, 12*).

Junubo jato ning setano b’aa kata kang i si Eesa nomalanko bondi Alla la kano kang. Bari a ning dankeneya ning sewo si nying fo no le ko, “Juma le si m bondi no Eesa kano kang, bata jikilateo, tooro, konko feto,, yankankato waranto habisaro nyinu be te m bondi no la Eesa kano kang” (*Romans 8:35*). Bayiri a ye Alla la tanko soto, a si lo no, ku jaw lungu, ka balang mariserolu be la, Eesa Masiihu sembo kang, meng ye kata kuwolu ning mariserolu be no. Ate la soro kang, m fanang si balang no le, nga nemo nafa dung.

A sondomo lolo be koyiring, a be seneyaring. A sondomo be faring Nora Kulingo la. Malayiko, Alla kumo, ka hakilo bulandi lahide nafama la meng be lannamo sawarilingolu ye, fo i labang dula to. “Ning meng balang ta setane ma, M b’ee balundi la baluo yiri dingo la meng be Alla la nako kono. Ning meng balang ta setane ma, i te saya fulanjango dimo longna. Ning meng ye i nio no, M be domorindi la ‘Manna’ la meng be maboring, a ye bere koyo soto, too kuto be safering meng kono. Ning meng ye nio no, M b’ee fetefata la bai koyo la le, adung N t’ee too bondi la baluo kitabo kono, M be sedeya la M fama ning Ala malayikulo ye le. Mo meng y’ee nio no, M be ke la Alla bungo samasingo le ti, meng te funti la kotenke. Mo meng y’ee nio no, M be sindi la N dala mansaya sirango kang ne, ko kabiring Nte ye N nio no, N ning M fama sita Ala mansaya sirango kang nyameng” (*Wanyarolu 2:7, 11, 17, 26: 3; 3, 5, 12, 21*).

KODI BOTO DAA YELERINGO y’aa yitandi le ko nying keo la kodo n’aa sondomo be tarata Alla le ye. A mang duniya fengo tinya katu a ye fuwarolu so le, a ye jako bo le, a y’aa soto, fengo di Alla la nemo ye le.

MBURU KUNGO NING NYEO ye balu nya saharingo le tamanseri, nying mo ye meng ke. A buka fang tinya minfengolu siro la waranto ka yelo domo waranto jifo ning domori noringo. A buka ala kodo tinya fakora a balo meng mu Alla la bungo ti, kulu la menu mu taba sabo ning bori jaw mingo ti. A ka domori seneyaringo le domo meng ka balo nafa, a ka betayandi. Ate

fango sondomo keta sali bungo le ti. A ka ta sali bungo to wati-o-wati, adung ku buka wo bayi. A ye salo kanu kabiring sali bungo to fo ala suwo kono waranto a fango la bungo kono, katu a y'aa long ne ko lannamo te tara no la a ning Alla mang kacha salo kono.

9. SONDOME NOORILA

KITABU YELERINGO y'aa yitandi le ko Bayibulo mu kitabu yelering ne ti a ye adung a ka karang lungo-o-lung, a ka nyamengo ning sembo ning baluo ning fanko baluo j'aa kono. A keta ye sinto lampo ning habisaro ti, a ka nooro ke meng na. A mu dankeneya nio la mburo le ti, ate nio ye. A mu jio ti meng ka mindo bo ala. A mu a ye famfelendango le ti, a k'ee je meng kono.

A ye bantambilo sambo kanu, katu a y'aa long ne ko mansa nafa te kering meng mang bantambilo soto. Bari a y'aa long ne ko, a ning Eesa wulita le, ka balu kuto nyini menu be arijana. A paretu le ka futa Alla ma, a be ko jio ye yiro meng faling, meng ka yiri dingolu bondi, i wato la, yiri bulo meng ka ding A mang saya silango long, katu a ye Alla kano meng soto Nora Kulingo la, wo le ye sondomo fandi.

NATALI TANJANGO

Eesa ko “Nte le mu wuluo ning baluo ti. Mo meng lata Nna, hanning i fata, i be balu la le. Adung ning meng baluta, i lata N na, i te fa la” (*Yohana 11:25, 26*). “Ning meng ye Nna kumolu moi, i lata meng ye N ki, i ye bada-bada baluo soto le, i te dama la, i be bola saya to ka ta baluo to” (*Yohana 5:24*). Saya mang ke lanna mo ye silang ku ti waranto bata ku. “Saya ka kunun no le. Ite saya, i la jorango le? Ite kaburo, ila no le? Tento be Alla ye meng ye no dinna Mari Eesa Masihu la” (*I Korintolu 15:54, 57*).

Mo meng ning Alla tamata, ila baluo kono, i te sila la saya la. Ning wo mola ta wato sita, a sewo to le ka ta ko Paul la kumolu y'aa fo nyameng. “Mune fisayata ka ta waranto i ning Eesa ye tu?” (*Filipnkolu 1:23*).

Eesa nomalanko ka hame Eesa nya da le je la, meng fata ye, a y'aa firing bantambilo kang. Nora Kulingo fanang ka a hakilo bulandi Eesa la kumolu le la, menu ko “Ali sondomolu kana tora ali la Alla la, ali ye la M fanang na. Kono jama le be M fama la bungo kono, M be na le kotenke ka ali samba N kang, fo M be dameng, ali fanang si tara wo to” (*Yohana 14:1-4*). Nyalu mang jero ke, sondomolu mang mutaro ke, tulolu mang moiro ke, kulu la Alla ye menu dada A kanulalu ye” (*I Korintolu 2:9*).

Kang te kering duniya mo si nemo misali no meng na, Alla ye nemo meng parendi arijana kono, molu ye menu ye Eesa sinno noma duniya kono.

10. ARIJANA TA SEWO

Kulu jaro la palaso to, nga anjalayiri le je, nying natalo kono. A be sede fureo nio batu kang, ka a samba Alla ya. Noro ning nio le ka bo jato bala, menu ka dung arijana dalu la, ka ta Alla la dulalu to, nio ye meng kanu, a baluta a fata meng ye duniya. Bendundiri beto b'aa batu kang Alla ya. Mari Eesa b'aa batu kang dameng ka kontong nying kuma betolu la, "I y'aa kata bake, ite jong dankeneyaringo, dung Alla la sewo kono" (*Matteus 25:21*). Setane mang sembe soto a kang kotenke katu "Mario la mo nyimalu la saya mu A fe ku bete le ti" (*Sam 116:15*). Nga kumo moi meng bota Alla ya, a ko nye ko Safero ke Kiso be mo le ye meng fata Alla ye, a baluta Noro duwata ye f'aa si daha, ala baro s'aa noma" (*Wanyarolu 14:13*).

Copyright ANGP

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, plaques, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coração do Homem" é obtido em mais de 538 línguas e dialectos falados em todo o mundo, a saber: (África, Ásia, América do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangelique, des livres et des traites en plus de 538 langues, ecrivez a:

Para obter gratuitamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 lnguas diferentes escreva para:

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

info@angp.co.za

A Gospel Literature Mission financed by donations

Une Mission de litterature evangelique finacee de dons

Missao de literatura Evangelica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)